

Tillsynsprotokoll

Rökförbud på lekplatser

6 kap. 2 § 9 p. lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter.

Exempelmall på protokoll för noteringar vid tillsynsbesöket. Kan kompletteras med fritext i ett separat dokument.

Vi rekommenderar att du läser Folkhälsomyndighetens *Vägledning för tillsyn av rökfria utomhusmiljöer* innan du påbörjar tillsynen.

1. Tidpunkt för tillsynsbesöket

Datum, månad och år

Besöket pågick från klockan _____ till klockan _____

Tillsynshandläggarens namn

Telefon _____ E-post _____

2. Tillsynsobjektets kontaktuppgifter

Namn på den ansvarige (kommun eller företag)

Besöksadress _____ Postadress _____

Telefon _____ E-post _____

Kontaktpersonens namn och titel

Telefon _____ E-post _____

Ansvarig nämnd/ägare _____ Org.nr _____

Postadress _____ Postnummer och ort _____

Telefon _____ E-post _____

3. Inledande uppgifter

Tillsynsbesöket sker

Oanmält

Föranmält

Besöket är ett uppföljande tillsynsbesök

Nej

Ja, se tidigare protokoll med nr

Under tillsynsbesöket deltar utöver tillsynshandläggaren

(Namn och roll)

(Namn och roll)

Fotodokumentation sker under tillsynsbesöket

Ja

Nej

4. Lekplats

Ägd av det allmänna

Öppen för allmänheten

Privatägd

5. Det rökfria området

Är området tydligt avgränsat?

Ja

Nej

Om området inte är tydligt avgränsat, är den ansvarige och tillsynsmyndigheten överens om sträckningen?

Ja

Nej Om nej, beskriv:

6. Ansvarskrav utifrån rökförbudet

Informerar den ansvarige tydligt om rökförbudet genom skyltning?

Ja

Nej

Om nej, beskriv:

Förekommer sådant som vilseleder om rökförbudet?

Fimpar på marken

Askkoppar

Annat, beskriv:

På vilket sätt övervakas rökförbudet?

Den som ansvarar för rökförbudet har utsett personal som kontrollerar att det inte röks inom området.

På annat sätt, beskriv:

Hur hanteras överträdelser av rökförbudet?

Beskriv:

7. Iakttagelser av rökning under tillsynsbesöket

Uppmärksammas rökning inom området under tillsynsbesöket?

Ja

Nej

Om ja, beskriv:

Finns det under tillsynsbesöket andra indikationer på att rökning förekommer inom området?

Ja

Nej

Om ja, beskriv:

8. Frivilliga åtgärder

Hur (utöver genom skyltning) informerar den ansvarige om rökförbudet?

Informationsblad etc. till personal.

Skyltar med kontaktuppgifter till den ansvarige och/eller tillsynsmyndigheten inom det rökfria området.

Skyltar med avbildning av de rökdon (exempelvis cigarett, pipa, e-cigarett) som omfattas av rökförbudet

Annat, beskriv:

Har den ansvarige upprättat något av följande dokument:

Policydokument för rökförbudet

Handlingsplan vid överträdelse av rökförbudet.

Annat, beskriv:

Tillsynshandläggarens anteckningar i övrigt under tillsynsbesöket

Bilaga – bakgrund till det som tas upp i protokollet

Informationen nedan är till dig som är tillsynshandläggare på kommunen.

Läs gärna igenom frågorna i protokollet och den tillhörande informationen innan tillsynsbesöket, så att du är förberedd på vilka saker du bör ta upp och kontrollera.

1. Tidpunkt för tillsynsbesöket

Information om tidpunkt för tillsynsbesöket och hur länge det pågår är grundläggande i ett tillsynsprotokoll av rent administrativa skäl.

2. Tillsynsobjektets kontaktuppgifter

Av 6 kap. 8 § LTLP följer att det är ägaren eller den som på annan grund disponerar över marken som ansvarar för att upprätthålla rökförbudet.

Lekplatser ägs och sköts ofta av kommunen. I de fallen är kommunen ansvarig för att upprätthålla rökförbudet. Det är i så fall en kommunal nämnd med ansvar för sådana platser som ska anges här.

Även privata aktörer kan äga och sköta lekplatser. Huruvida de omfattas av rökförbudet beror på om de kan anses öppna för allmänheten. Se vidare p.4 nedan.

Vem som är ansvarig bör utredas innan tillsynen äger rum.

3. Inledande uppgifter

Ett tillsynsbesök kan göras föranmält eller oanmält. Oanmälda besök kan exempelvis göras om tillsynsmyndigheten i ett beslut har förelagt den som är ansvarig för verksamheten att göra något senast ett visst datum, eller när man snabbt vill ha en översiktlig bild av tillsynsobjektet.

Fotografering kan underlätta för såväl tillsynshandläggarens som förvaltningsdomstolens bedömning (om ärendet överklagas dit).

Genom fotografering kan man exempelvis dokumentera att rökning förekommer på en viss plats, att rökförbudsskyltarna är bristfälliga eller att det finns askkoppar, rökrutor eller annat som kan förvirra om rökförbudet. Man bör dock inte fotografera personer som uppehåller sig på platsen.

4. Lekplats

Med lekplats menas ett för lek avsett och iordninggjort område med lekredskap, exempelvis gungor och rutschkanor. Preciseringsen anses vara i linje med den gängse uppfattningen i samhället om vad som menas med en lekplats

Rökförbudet gäller bara om allmänheten har tillträde till lekplatsen, men det spelar ingen roll om det är en kommun eller en privat aktör (exempelvis en

bostadsrättsförening eller en samfällighetsförening) som äger eller på annan grund bestämmer över lekplatsen.

För att en privat lekplats *inte* ska räknas som tillgänglig för alla krävs att det tydligt framgår att allmänheten inte har tillträde. Exempelvis genom att lekplatsen är inhägnad och låst, eller att det finns tydlig skyltning om att lekplatsen bara får användas av de boende.

Om tillsynsmyndigheten anser att en lekplats är tillgänglig för allmänheten trots att det inte varit den privata ägarens avsikt, bör tillsynsmyndigheten tydligt motivera det här och ha en dialog om det med ägaren.

5. Det rökfria området

Rökförbudet gäller inom det avgränsade utomhusområde som utgör lekplatsen.

Om gränsen för lekplatsen är markerad med inhägnad eller lekplatsen är naturligt avgränsad, gäller rökförbudet inom det området.

Om lekplatsen inte är tydligt avgränsad måste bedömningen av rökförbudets räckvidd göras i varje enskilt fall utifrån syftet med reglerna. Hänsyn måste tas till att barnen ska kunna leka utan att riskera att exponeras för rök/utsläpp eller på annat sätt uppfatta att någon röker. Kommunen förväntas i dessa fall vid sin tillsyn bedöma hur långt det rökfria området sträcker sig och ha en kommunikation kring detta med den ansvarige.

Utanför den markerade eller fastställda avgränsningen av lekplatsen är rökning inte förbjuden enligt lagen.

6. Ansvarskrav utifrån rökförbudet

I 6 kap. 9 § LTLP finns ett krav på att informera om rökförbudet genom bland annat tydlig skyltning. Skyltarna bör enligt Folkhälsomyndigheten vara så stora att en genomsnittlig person inte kan undgå att lägga märke till dem. För vidsträckta lekplatser eller lekplatser med flera ingångar kan det enligt Folkhälsomyndigheten behövas flera skyltar för att uppfylla kravet på tydlighet.

Ansaret innebär även ett krav på att ta bort askkoppar och annat som antyder att rökning är tillåten. Även i övrigt gäller det att vara vaksam på sådant som kan vilseleda om rökförbudet. Om det finns föremål som uppenbarligen används som askkoppar (exempelvis krukor) bör de märkas med skyltar om rökförbudet.

I ansaret att upprätthålla rökförbudet ingår även att stoppa pågående rökning genom att ingripa med information och tillsägelser. Om någon trots tillsägelse röker där rökning inte är tillåten, får personen avvisas. Observera dock att kommunen i egenskap av tillsynsmyndighet under inga förhållanden ansvarar för att upprätthålla rökförbudet i en rökfri miljö. Tillsynsmyndighetens uppgift är endast att kontrollera att den ansvarige uppfyller sin skyldighet att upprätthålla rökförbudet.

Av intresse vid tillsynen är också att få veta hur ansvarskraven överlag uppfylls – även om det inte förekommer någon rökning just vid tillsynstillfället.

Läs mer om ansvaret i Folkhälsomyndighetens Vägledning för tillsyn av rökfria utomhusmiljöer.

7. Iakttagelser av rökning under tillsynsbesöket

Förekommer rökning på platsen under tillsynsbesöket?

Även om rökning inte förekommer på platsen vid tillsynstillfället, kan man ibland av omständigheterna dra slutsatser att rökning ändå förekommer där. Exempel på sådana indikationer är fimpar och cigarettpaket som samlats på marken.

8. Frivilliga åtgärder

Under punkt 6 beskrivs vad som krävs av den ansvarige för att sköta sina skyldigheter enligt reglerna om rökfria miljöer. Inget hindrar dock att huvudmannen går längre än så för att främja efterlevnaden av rökförbudet, exempelvis genom förebyggande åtgärder.

Andra frivilliga åtgärder

Det är enligt Folkhälsomyndighetens bedömning bra om det finns kontaktuppgifter till den ansvarige inom det rökfria området om någon vill göra denne uppmärksam på att ett rökförbud överträds. Även kontaktuppgifter till tillsynsmyndigheten kan vara till hjälp för att upprätthålla rökförbudet. Allmänheten har då lättare att agera i stunden om någon överträder ett rökförbud.

Det finns inget krav på att man ska avbilda de rökdon (exempelvis cigarett, pipa, e-cigarett) som omfattas av rökförbudet. I miljöer där annan form av rökning än tobaksrökning konstaterats vara vanlig – exempelvis användning av e-cigarett – kan det dock enligt Folkhälsomyndigheten vara en idé att med bilder göra det tydligt att även sådan rökning omfattas av rökförbudet.

För att göra det extra tydligt var rökförbudet gäller kan det enligt Folkhälsomyndigheten också vara en idé att på skylten precisera vilket område som avses. Exempelvis, ”Rökning är förbjuden inom hela lekplatsområdet”.

Annat sätt att informera om rökförbudet skulle exempelvis kunna vara information på en webbplats.

Åtgärder som går längre än lagens krav är frivilliga och kan inte bli föremål för kommunens tillsyn. Kommunens tips om dem utgör heller inte myndighetsutövning. Även om det alltså ligger utanför tillsynsuppdraget, är det ändå bra att huvudmannen informeras om möjligheten att införa sådana frivilliga åtgärder.

Övrig information och stöd för arbetet

Tillsynsvägledning och informationsmaterial om rökfria miljöer hittar du på Folkhälsomyndighetens webbplats.

[Vägledning för tillsyn över rökfria miljöer \(www.folkhalsomyndigheten.se\)](http://www.folkhalsomyndigheten.se)

För ytterligare råd och stöd om tillsyn av rökförbudet, kontakta länsstyrelsen i ditt län.